

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

BENIZELOY 55, 65403 KABAΛA

ΤΗΛ.: 2510 222942, FAX: 2510 231505

E-mail: geoteeam@otenet.gr

Web site: www.geotee-anmak.gr

Πληροφορίες: Αμπελίδης Θεόδωρος

Καβάλα, 7 Ιουνίου 2016

Αριθ. Πρωτ: 386

Προς: Δήμο Θάσου

Κοιν.: Όπως ο πίνακας κοινοποιήσεων

Θέμα: «Αποστολή απόψεων της επιτροπής υποβολής προτάσεων για τον Γενικό Πολεοδομικό Σχεδιασμό και άλλων θεμάτων του νησιού της Θάσου»

Το παράρτημα Ανατολικής Μακεδονίας του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας παραμένει πιστό στο ρόλο του, ως θεσμοθετημένος σύμβουλος της πολιτείας σε θέματα πρωτογενούς παραγωγής και προστασίας περιβάλλοντος όπως αυτός καθορίζεται από το Ν.1474/1984 (ΦΕΚ Α128/07-09-1984). Προκειμένου λοιπόν να ανταποκριθεί στον ρόλο αυτό το παράρτημα μας συμμετέχει στη διαβούλευση του Δήμου Θάσου επί της πρότασης της μελέτης για το γενικό πολεοδομικό σχέδιο του Δήμου Θάσου (B1 στάδιο). Για το λόγο αυτό συγκρότησε μια ειδική διεπιστημονική επιτροπή υποβολής προτάσεων που μελέτησε το θέμα και σας υποβάλει σε συνημμένο κείμενο τις πρώτες απόψεις της σχετικά με το υποβληθέν σε διαβούλευση B1 στάδιο της μελέτης του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδιασμού του Δήμου Θάσου. Σε κάθε περίπτωση - και έχοντας υπόψη το γεγονός ότι ο πρωτογενής τομέας γενικότερα έχει καθοριστική συμβολή στην έξοδο της χώρας μας από την οικονομική κρίση - θέλουμε να συμβάλλουμε κι εμείς υπηρετώντας τον ενεργά στο νησί της Θάσου, που έχει να παρουσιάσει σημαντικά παραγωγικά αποτελέσματα στον πρωτογενή τομέα και πιστεύουμε ότι με τον κατάλληλο σχεδιασμό μπορεί να παρουσιάσει ακόμα περισσότερα.

Παραμένουμε στη διάθεση σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση ή πληροφορία και για συνεργασία μαζί σας στα επόμενα στάδια της μελέτης.

Ο Πρόεδρος της Δ.Ε.
του ΓΕΩΤΕ.Ε.
Ανατολικής Μακεδονίας

Ζαφείρης Μυστακίδης

Πίνακας Κοινοποιήσεων

- 1) Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Υπουργός και Αναπληρωτής υπουργός
minister-mailbox@hq.minagric.gr και mbolaris@hq.minagric.gr
- 2) Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας Υπουργός και Υφυπουργός
secmin@ypapen.gr και yper@ypapen.gr
- 3) Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας:
  - α) [Γενική Δ/ση Χωρικού Σχεδιασμού & Αστικού Περιβάλλοντος n.manalis@prv.ypeka.gr](mailto:n.manalis@prv.ypeka.gr)
  - β) [Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος k.dimopoulos@prv.ypeka.gr](mailto:k.dimopoulos@prv.ypeka.gr)
  - γ) [Γενική Διεύθυνση Πολεοδομίας g.ganasoulis@prv.ypeka.gr](mailto:g.ganasoulis@prv.ypeka.gr)
  - δ) [Γενική Διεύθυνση Ορυκτών Πρώτων Υλών georgalasl@eka.ypeka.gr](mailto:georgalasl@eka.ypeka.gr)
- 4) Βουλευτές Καβάλας
- 5) Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης – Γραφείο Περιφερειάρχη
periferiarxis@pamth.gov.gr φαξ: 2531352155
- 6) Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας – Γραφείο Αντιπεριφερειάρχη
antip-kavalas@pamth.gov.gr φαξ: 2510834369
- 7) Θεματικός Αντιπεριφερειάρχης Αγροτικής Οικονομίας και Περιβάλλοντος Α.Μ.Θ.
antipagro@pamth.gov.gr φαξ: 2510837801
- 8) Θεματικός Αντιπεριφερειάρχης Τουρισμού Α.Μ.Θ. anti-tourismou@pamth.gov.gr
φαξ: 2541350272
- 9) Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας Θράκης – Γραφείο Γενικού Γραμματέα
sg@damt.gov.gr φαξ: 2310422590
- 10) Επιμελητήριο Καβάλας info@chamberofkavala.gr φαξ: 2510835946
- 11) Τεχνικό Επιμελητήριο – Τμήμα Ανατολικής Μακεδονίας teeam@tee.gr
φαξ: 2510224624
- 12) Οικονομικό Επιμελητήριο Τμήμα Ανατολικής Μακεδονίας oee2pt@oe-e.gr
φαξ: 2321052062
- 13) Γενική Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής Περιφ. Ανατολικής Μακεδονίας
και Θράκης gagro@pamth.gov.gr φαξ: 2531350483
- 14) Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής Καβάλας
daokkavalas@pamth.gov.gr φαξ: 2510291472
- 15) Δ/ση Βιομηχανίας Ενέργειας & Φυσικών πόρων Α.Μ.Θ. dibiomixanias@pamth.gov.gr
φαξ: 2531350483

- 16) Δ/νση Ανάπτυξης ΠΕ Καβάλας da.kavalas@pamth.gov.gr φαξ: 2513503506
- 17) Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Αποκεντρ. Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης dpxs-amt@damt.gov.gr φαξ: 2531032140
- 18) Δ/νση Υδάτων Αν. Μακ. – Θράκης dy-amt@damt.gov.gr φαξ: 2510837173
- 19) Δ/νση Δασών Καβάλας ddas-kav@damt.gov.gr φαξ: 2510241336
- 20) Δασαρχείο Θάσου das-tha@damt.gov.gr φαξ: 2593058149
- 21) Επιθεώρηση Μεταλλείων Β. Ελλάδος, Τμήμα Επιθεώρησης Μεταλλείων embe2007@otenet.gr φαξ: 2310264283
- 22) Τμήμα Τεχνικής Υποστήριξης και Φυσικών Πόρων Αν. Μακ. Θράκης tyfp-amt@damt.gov.gr φαξ: 2313309914
- 23) Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας, Καβάλας tpy.kavalas@pamth.gov.gr φαξ: 2513503452
- 24) Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών – Περιφερειακή μονάδα Ξάνθης igmexan@3174.syzefxis.gov.gr , dexioglou@gmail.com φαξ: 2541355120
- 25) Ινστιτούτο Αλιευτικών Ερευνών Καβάλας (ΙΝΑΛΕ) fri@inale.gr φαξ: 2594022222
- 26) ΤΕΙ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης info@teiemt.gr φαξ: 2510462177
- 27) Τμήμα Δασοπονίας ΤΕΙ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης gramdaso@teikav.edu.gr φαξ: 2521060411
- 28) Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης webmaster@duth.gr
- 29) Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Μαρμάρου smarblemth@kav.forthnet.gr φαξ: 2510223121
- 30) Ένωση Ξενοδόχων Θάσου info@thassos-hotels.com
- 31) ΕΑΣ Καβάλας maria@easkavalas.gr
- 32) Συνεταιρισμός Αλιέων Θάσου
- 33) Μελισσοκομικός Συνεταιρισμός Θάσου melithas@gmail.com φαξ: 25930 71182
- 34) Αναπτυξιακή Καβάλας anka@ankavala.gr φαξ: 2510620429
- 35) Δ.Σ. ΓΕΩΤ.Ε.Ε.
- 36) Παραρτήματα ΓΕΩΤ.Ε.Ε.
- 37) Μέλη του Παραρτήματος
- 38) Μ.Μ.Ε. Καβάλας

Κείμενο απόψεων επιτροπής του ΓΕΩΤ.Ε.Ε. Αν. Μακεδονίας

Γενικές Απόψεις επί του Γ.Π.Σ. της Θάσου

Το νησί της Θάσου ομολογουμένως αποτελεί το στολίδι του Βορείου Αιγαίου. Ο χαρακτηρισμός αυτός δόθηκε στο νησί γιατί κατάφερε όλα αυτά τα χρόνια να διατηρήσει σε μεγάλο βαθμό το φυσικό του περιβάλλον και σε συνδυασμό με την λελογισμένη τουριστική του ανάπτυξη (πλην κάποιων εξαιρέσεων) κατάφερε να διατηρήσει αναλλοίωτα τα χαρακτηριστικά του. Παράλληλα όμως ο πρωτογενής τομέας στο νησί (Γεωργία, Κτηνοτροφία, Αλιεία, Δασικός και Ορυκτός πλούτος) κατάφερε να παραμείνει ως ένας από τους κυριότερους τομείς της οικονομίας με την πλειοψηφία των κατοίκων να απασχολούνται σε αυτόν είτε ως κύρια, είτε ως δευτερεύουσα οικονομική δραστηριότητα.

Από την άλλη όμως στη Θάσο, όπως και στη χώρα μας γενικότερα, έχουν κηρυχτεί μεγάλες εκτάσεις του νησιού ως περιοχές Natura χωρίς να υπάρχουν τα κατάλληλα επιστημονικά δεδομένα που να δικαιολογούν αυτόν τον χαρακτηρισμό, χωρίς να έχει βγει σε σχετική διαβούλευση αυτή η απόφαση και χωρίς να υπάρχει η διαδικασία υπαναχώρησης του χαρακτηρισμού μετά την υλοποίηση των σχετικών μελετών για την εξαγωγή των επιστημονικών δεδομένων που θα επιβεβαιώνουν ή θα καταρρίπτουν αυτόν τον ισχυρισμό. Παράλληλα με τον χαρακτηρισμό αυτών των περιοχών ως Natura, δεν προχώρησε η δημιουργία των διαχειριστικών σχεδίων αυτών των περιοχών με αποτέλεσμα σήμερα να υπάρχουν κάθε είδους εμπόδια στην άσκηση διαφόρων δραστηριοτήτων μέσα σε αυτές τις περιοχές.

Για να καταφέρει όμως το νησί να επιτύχει μια ισόρροπη και αειφορική οικονομική ανάπτυξη με προοπτική στο μέλλον και με σεβασμό στο περιβάλλον θα πρέπει να οριοθετηθούν όλες οι δραστηριότητες που αναπτύσσονται στο νησί. Η οριοθέτηση αυτή θα πρέπει να γίνει τηρώντας πάντοτε την κείμενη νομοθεσία και υιοθετώντας ένα Γενικό Πολεοδομικό Σχεδιασμό που θα πληροί όλους αυτούς τους όρους και τις προϋποθέσεις. Έτσι, συμμετέχοντας στη διαβούλευση του Γ.Π.Σ. της Θάσου έχουμε να σχολιάσουμε και να σας προτείνουμε τα παρακάτω:

Γενικές Παρατηρήσεις:

Είναι δόκιμο για να είναι ένα Γ.Π.Σ. αποδοτικό, λειτουργικό, ευκταίο, να απαιτείται η ύπαρξη ενός ξεκάθαρα πλάνου – οράματος ανάπτυξης, το οποίο θα υπηρετεί το Γ.Π.Σ. Δυστυχώς, όπως πολλά άλλα πράγματα που γίνονται στη χώρα μας, έτσι και το συγκεκριμένο Γ.Π.Σ. έπεται και δεν προηγείται. **Καλούμαστε λοιπόν να διατυπώσουμε προτάσεις με στόχο να αντιμετωπίσουμε ένα πρόβλημα και μια διαμορφωμένη κατάσταση**, από δεδομένα τις περισσότερες φορές μη διαχειρίσιμα (π.χ. στην προκειμένη περίπτωση έχουμε ήδη διαμορφωμένους τους οικισμούς του παραλιακού μετώπου, τους ορεινούς οικισμούς, την κατανομημένη έως άναρχη τουριστική ανάπτυξη του νησιού). Οπότε, στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να σχεδιάσουμε εντάσσοντας ουσιαστικά μια υπάρχουσα κατάσταση σε ένα ευρύτερο φιλόδοξο πλάνο σχεδιασμού και χωροτακτικής ανάπτυξης στα δεδομένα της ελληνικής πραγματικότητας. Στην προσπάθεια αυτή θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε επίσης πόσο είμαστε διατεθειμένοι όλοι σαν πολίτες, με ότι αυτό συνεπάγεται κάθε φορά, να αλλάξουμε, να διορθώσουμε ή /και να δεχθούμε την υπάρχουσα κατάσταση.

Η παρούσα μελέτη, θα πρέπει να διατυπώνει ξεκάθαρα την πρόταση της για το πως θέλουμε να γίνει το νησί στα επόμενα χρόνια (π.χ. σε 10, 20, 30 χρόνια). Επίσης η συγκεκριμένη πρόταση θα πρέπει να καθορίζει σε ποιους άξονες θα είναι ενταγμένη αυτή η ανάπτυξη και ποια θα είναι η ταυτότητα του νησιού π.χ. Αγροτική; Τουριστική; Εξοχικής κατοικίας; Εξόρυξης Μαρμάρου; ή κάποια άλλη μεικτή ταυτότητα. Το πιο πιθανό η ταυτότητα αυτή να είναι μεικτής φύσεως αλλά και πάλι θα πρέπει να καθορίζονται με τεχνοκρατικό τρόπο οι τομείς δραστηριότητας και η βαρύτητα (με ποσοστά) του καθενός στην ανάπτυξη και στη διαμορφούμενη ταυτότητα του νησιού. Οι γενικές διατυπώσεις της μελέτης του Γ.Π.Σ. σε αυτή την περίπτωση είναι αδόκιμες κι έτσι η παρούσα μελέτη θα πρέπει να κάνει αυτόν το προγραμματισμό και τον διαχωρισμό με ποσοστά.

Η αναλυτική περιγραφή της υπάρχουσας κατάστασης θα πρέπει να δίνεται με στοιχεία αριθμητικά, με δεδομένα όπως αυτά που περιγράφονται π.χ. για τον πληθυσμό. Αυτό θα μας οδηγήσει στη δημιουργία πλάνου επιχειρησιακού σχεδιασμού, με διατύπωση, αιτιολόγηση και ιεράρχηση στόχων άμεσα υλοποιήσιμων και μέσω αυτού θα μπορούσε να διατυπωθεί ένα χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του κάθε σταδίου. Για παράδειγμα η προτεινόμενη Δόμηση 45 τ.μ. /κάτοικο δεν αιτιολογείται ούτε από κάποια νομοθεσία ούτε από κάποιο σχεδιαστικό εργαλείο. Όπως επίσης προτείνεται η κατασκευή Παιδικού Σταθμού,

ενώ ήδη στεγάζονται κάπου οι δομές αυτές οπότε γιατί να είναι αναγκαίες οι κατασκευές καινούργιων εγκαταστάσεων (ελλιπής αιτιολόγηση);. Ο πίνακας που παρουσιάζεται στο τέλος του Γ.Π.Σ. είναι σίγουρα αναγκαίος αλλά δεν προκύπτει από το κείμενο η αναγκαιότητα υλοποίησης κάποιων έργων καθώς και η κατάταξή τους σε προτεραιότητες Α, ή Β,.

Με λίγα λόγια θα πρέπει να συμπεριληφθούν στη μελέτη Γ.Π.Σ. στατιστικά στοιχεία που να αφορούν τις οικονομικές δραστηριότητες του πληθυσμού, τα ποσοστά εδάφους που καταλαμβάνουν αυτές επί του συνολικού, τα ποσοστά των κατοίκων που δραστηριοποιούνται σε κάθε μία από αυτές και πως μεταβάλλονται οι παραπάνω παράμετροι στη διάρκεια του έτους (καλοκαίρι – χειμώνας). Επίσης θα ήταν καλό να συμπεριληφθεί και μία έστω πρόχειρη οικονομική μελέτη που να σχετίζεται με τις προαναφερθείσες δραστηριότητες. Ακόμη θα πρέπει να περιληφθούν στατιστικά δεδομένα για το ποιες από αυτές τις δραστηριότητες αυξήθηκαν ή μειώθηκαν τις τελευταίες δεκαετίες και οπωσδήποτε μια πρόβλεψη για το πώς αυτές αναμένεται να εξελιχθούν. Τότε μόνο θα μπορεί να γίνει και σωστή εκτίμηση των απαραίτητων αλλαγών που θα πρέπει συμπεριληφθούν στο Γ.Π.Σ., όπως παράδειγμα η κατασκευή νέων δρόμων για την εξυπηρέτηση των αυξημένων αριθμών τουριστών κλπ.

Τέλος, θα πρέπει να αποφεύγεται στο Γ.Π.Σ. η διατύπωση αλληλοσυγκρουόμενων απόψεων, όπως για παράδειγμα ενώ υπάρχει κεντρική ιδέα διαχείρισης του νησιού σαν ανοικτή πόλη, να αποφεύγεται η διατύπωση των προτάσεων που δεν είναι προς αυτή την κατεύθυνση.

Θα θέλαμε τέλος να συμπληρώσουμε ότι για την επιτυχημένη εφαρμογή ενός Γ.Π.Σ. σε έναν Δήμο γενικότερα, θα πρέπει να υπάρχει άρρηκτη σχέση και σύνδεση του Γ.Π.Σ. με τον Στρατηγικό Σχεδιασμό και το Επιχειρησιακό Σχέδιο του Δήμου. Για αυτό και παρακάτω ορισμένα από τα θέματα που θίγουμε, αφορούν το Γ.Π.Σ. του Δήμου Θάσου αλλά έχουν και άμεση σχέση με τον Στρατηγικό Σχεδιασμό και το Επιχειρησιακό Σχέδιο του Δήμου.

Γενικές Προτάσεις:

- ❖ **Θα ήταν καλό να διατυπωθούν οι γενικές αρχές, οι κατευθύνσεις, οι άξονες και να ιεραρχηθούν οι στόχοι ανάπτυξης ξεκάθαρα σε επίπεδο στρατηγικού σχεδιασμού.** Αυτό θα δώσει τη δυνατότητα να δημιουργηθεί το πλάνο οργάνωσης σε

επίπεδο στρατηγικού σχεδιασμού. Όχι μόνο να αναφερόμαστε θεωρητικά για τουρισμό, μάρμαρο, πρωτογενή τομέα, αλλά να κατατάσσουμε τους τομείς ιεραρχικά και σε ποσοστό.

- ❖ Η **αναλυτική αποτύπωση της υπάρχουσας κατάστασης** για κάθε κλάδο – κατεύθυνση ανάπτυξης, υποδομών, δικτύων με νούμερα. π.χ. στον πρωτογενή τομέα, πόσες εκτάσεις έχουμε διαθέσιμες; Πόσες είναι ενεργές και καλλιεργούνται και με τι είδους καλλιέργεια. Στη συνέχεια να προχωρήσουμε στη διερεύνηση του αν υπάρχουν άλλες δυνατότητες ανάπτυξης – στροφής προς άλλες κατευθύνσεις του πρωτογενούς τομέα π.χ. υδατοκαλλιέργειες, ή/και της καλλιέργειας άλλων φυτών π.χ. πατάτα.
- ❖ **Ολοκλήρωση της Κτηματογράφησης του νησιού** σε συνδυασμό με άλλες εργασίες που πρέπει να γίνουν (π.χ. αναδασμοί).
- ❖ Πρέπει να γίνει **διερεύνηση του πιθανού στόχου αυτονομίας του νησιού σε κάποια τουλάχιστον προϊόντα ή αγαθά**. Για παράδειγμα όσον αφορά την πρωτογενή παραγωγή ή όσον αφορά την ενέργεια π.χ. Αιολική ενέργεια. Αυτό για να επιτευχθεί θα πρέπει να γίνει κοστολόγηση των δεδομένων στην υπάρχουσα κατάσταση (π.χ. πόσο κοστίζει η ενέργεια / κάτοικο του νησιού) και όχι μόνο απλή αναφορά, του πως και από πού τροφοδοτείται το νησί. Εάν το γνωρίζουμε αυτό, θα μπορούσαμε να σχεδιάσουμε με γνώμονα το οικονομικό όφελος, για το αν θα πρέπει ή όχι να επενδύσουμε και προς ποια κατεύθυνση θα είναι η επένδυση.
- ❖ Δεν γίνεται η **διερεύνηση της σύνδεση του νησιού με το λιμάνι της Νέας Περάμου. Επίσης το νησί δεν περιλαμβάνεται σε κανέναν άξονα θαλάσσιας σύνδεσης** π.χ. με το δρομολόγιο του Βορείου Αιγαίου. Πιστεύουμε ότι θα πρέπει να ενταχθεί σε αυτές τις θαλάσσιες συνδέσεις και να συμπεριληφθεί η σύνδεση αυτή και στο Γ.Π.Σ..
- ❖ Επίσης θα πρέπει να καταρτισθεί, αν δεν υπάρχει, **ένα πλήρες διαχειριστικό σχέδιο δράσης για τον τουρισμό**, που θα αφορά αποκλειστικά την Θάσο, έτσι ώστε να αναπτυχθεί σωστά και ολοκληρωμένα το τουριστικό προϊόν.
- ❖ Επίσης για το νησί της Θάσου, πέραν της ύπαρξης του κλασσικού μοντέλου τουριστικής ανάπτυξης, θα πρέπει να εκπονηθεί και να εφαρμοστεί ένα **σχέδιο ανάπτυξης εναλλακτικού τουρισμού**, στο οποίο θα περιλαμβάνονται όλες οι μορφές εναλλακτικού τουρισμού (θρησκευτικός, ιστορικός - αρχαιολογικός, αγροτουρισμός,

οικοτουρισμός, αλιευτικός, καταδυτικός, ορειβατικός, περιπατητικός, αναρριχητικός, παρατήρησης πουλιών, κ.α.).

- ❖ Επίσης θα μπορούσε **δημιουργηθεί ένα γεωμεταλλευτικό πάρκο στη Θάσο** για την προώθηση του γεωλογικού - μεταλλευτικού τουρισμού στο νησί στα παλιά μεταλλεία του νησιού.
- ❖ Δεν προτείνεται πουθενά η χρήση εναλλακτικών μορφών κυκλοφορίας ούτε καν κατά τους καλοκαιρινούς μήνες στους οικιστικούς υποδοχείς, π.χ. απαγόρευση χρήσης των ΙΧ σε τμήματα οικισμών (π.χ. Παναγία Θάσου), πύκνωση των μέσων μαζικής μεταφοράς, χρήση ποδηλάτου κ.α., με δημιουργία αντίστοιχων υποδομών στάθμευσης.
- ❖ Στην σελ. 44 του Γ.Π.Σ. αναφέρεται η εξίσωση του ύψους των κτιρίων τομέα ΙΙΙΑ Λιμένα, χωρίς να έχει γίνει διερεύνηση του πλάτους των οδών αφού η τροποποίηση αυτή μπορεί να δημιουργεί προβλήματα ηλιασμού ή / και θέασης.
- ❖ Συμφωνούμε ότι **πρέπει να υπάρξει διαφύλαξη της αγροτικής ενδοχώρας και του χαρακτήρα των παραδοσιακών οικισμών**. Αυτό όμως δεν μπορεί να γίνει αν δεν ξέρουμε το οικιστικό απόθεμα των παραδοσιακών οικισμών, με τη χρήση και του κτηματολογίου (εάν έχει καταρτισθεί ...). Επίσης για να πετύχουμε αυτή την διαφύλαξη θα πρέπει να αντιμετωπιστούν προβλήματα της ελληνικής πραγματικότητας, όπως πολλοί μικροϊδιοκτήτες ή ιδιοκτήτες εξ αδιαιρέτου ακινήτων που προέκυψαν σαν κληρονόμοι των πατρικών ιδιοκτησιών.
- ❖ **Μεγάλο πρόβλημα στο νησί αποτελεί η διαχείριση ογκωδών και οργανικών αποβλήτων**. Συγκεκριμένα, τα απορρίμματα διαχειρίζονται από τον Δήμο Θάσου και σε συνεργασία με την ΔΙ.Α.Α.ΜΑ.Θ Α.Ε. που ανήκει στην περιφέρεια. Τα απορρίμματα μεταφέρονται εκτός νησιού και αποθέτονται στο Χ.Υ.Τ.Α Καβάλας (και αυτό αποτελεί ένα ακανθώδες ζήτημα). Το ίδιο συμβαίνει και με τις ανακυκλώσιμες συσκευασίες, οι οποίες μεταφέρονται στις εγκαταστάσεις τις Ελληνικής Εταιρείας Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (Ε.Ε.Α.Α.). Πρόβλημα όμως δημιουργείται με την διαχείριση ογκωδών αποβλήτων, όπως μπάζα από ανακαινίσεις, στρώματα, παλιά έπιπλα κ.α., για τα οποία δεν υπάρχει ειδική μέριμνα για τη διαχείριση τους. Οι πολίτες, πολλές φορές, μην έχοντας που να αποθέσουν αυτά τα απόβλητα, τα αφήνουν κοντά στους κάδους απορριμμάτων ή σε κάποιες περιπτώσεις τα ρίχνουν στα ρέματα ή σε άλλα σημεία του δάσους. Ο Δήμος Θάσου προσπαθεί να διαχειριστεί την κατάσταση με την αποκομιδή τους από τους δρόμους, όμως τα μέσα που διαθέτει δεν αρκούν. Το ίδιο συμβαίνει με

τα οργανικά υπολείμματα, όπως φύλλα, κλαδιά δέντρων, χόρτα κ.α., τα οποία είτε καταλήγουν στο δάσος είτε καίγονται στις αυλές των σπιτιών. Προτείνεται η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης των ογκωδών αποβλήτων από την έγκαιρη αποκομιδή τους έως την ανακύκλωση των πολύτιμων υλικών και εναπόθεση των άχρηστων υλικών σε κατάλληλους χώρους (είτε εντός είτε εκτός νησιού). Τέλος, προτείνεται η κατασκευή ενός κομποστοποιητή ώστε να συλλέγονται εκεί όλα τα οργανικά υπολείμματα. Το λίπασμα (κομπόστα) που θα παράγεται μπορεί να χρησιμοποιείται σε δημόσια πάρκα και σε φυτοκαλυμμένες νησίδες δρόμων ή να πωλείται για τα έξοδα συντήρησης του χώρου.

Προτάσεις που αφορούν τον Αγροτικό τομέα

- **Προστασία της γης υψηλής παραγωγικότητας.** Προκειμένου να διαφυλαχθεί η αγροτική παραγωγή του νησιού θα πρέπει το Γ.Π.Σ. να διαφυλάττει σε γενικές γραμμές τη γη υψηλής παραγωγικότητας του νησιού. Για να μην αποτελεί η διαφύλαξη αυτή τροχοπέδη στην ανάπτυξη του νησιού θα πρέπει η δόμηση στο νησί να τηρεί την υπάρχουσα νομοθεσία και να συνυπάρχει με τις υπάρχουσες καλλιέργειες με οργανωμένο τρόπο. Για την γη υψηλής παραγωγικότητας θέλουμε να σας επισημάνουμε ότι αυτή προστατεύεται με πληθώρα νομοθετημάτων. Χαρακτηριστικός είναι ο Ν. 3851/2010 (ΦΕΚ 85 Α') όπου στην αρχή της σελίδας 1769 καθορίζεται αυστηρά η προστασία της γης υψηλής παραγωγικότητας και η προστασία αυτή αίρεται μόνο για έργα αμυντικά, δημοσίου και ΟΤΑ (όχι για ιδιωτικά έργα). Συγκεκριμένα «*Η απαγόρευση αυτή δεν ισχύει εφόσον πρόκειται για την εκτέλεση στρατιωτικών έργων, που αφορούν την εθνική άμυνα της χώρας, καθώς και για την εκτέλεση μεγάλων αναπτυξιακών έργων του Δημοσίου και των Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού*». Επιπρόσθετα στο θέμα του καθορισμού της γης υψηλής παραγωγικότητας υπάρχει το ΦΕΚ 1528/7-9-2010 όπου ορίζονται τα κριτήρια παραγωγικότητας. Τέλος, αναφορές για την γη υψηλής παραγωγικότητας θα βρείτε και στους Ν.2637/1998 άρθρο 56 και Ν.2945/2001 άρθρο 24.
- Η **Αναδιάρθρωση των καλλιεργειών** του νησιού. Πέραν των παραδοσιακών καλλιεργειών και εκτροφών του νησιού (ελιές, αμπέλια, μελισσοκομία, αιγοπροβατοτροφία κ.α.) θα πρέπει να διερευνηθεί η δυνατότητα εγκατάστασης και άλλων. Αυτή θα πρέπει να συνδεθεί με τη μεταποίηση και τυποποίηση των αγροτικών προϊόντων και

την δημιουργία ενός brand name για την Θάσο. Τέτοιες μονάδες θα μπορούσαν να είναι τυποποιητήρια ελιάς, μικρά τυροκομεία, μικρά οινοποιεία (που δεν υπάρχουν στο νησί) κ.α.. Το Γ.Π.Σ. θα πρέπει να προβλέπει τη χωροθέτηση τους όπου υπάρχει η σχετική παραγωγική δραστηριότητα. Στην αναδιάρθρωση των καλλιεργειών επίσης θα πρέπει να προβλεφθεί η ενίσχυση των βιολογικών καλλιεργειών με διάφορα κίνητρα και με ενίσχυση της προβολής και προώθησής τους στις Ελληνικές και Διεθνείς αγορές. **Τα βιολογικά προϊόντα μαζί με τα προϊόντα ΠΟΠ και ΠΓΕ μπορούν να αποτελέσουν το συγκριτικό πλεονέκτημα στα αγροτικά προϊόντα της Θάσου.** Άλλωστε η Θάσος δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υιοθετήσει ένα κλασσικό μοντέλο μαζικής αγροτικής παραγωγής.

- Το νησί της Θάσου έχει ανεπτυγμένη κτηνοτροφία που θα πρέπει να **προστατευτεί από τις ζωνόσους** και παράλληλα ο πληθυσμός του νησιού από τις ανθρωποζωνόσους. Στο παρελθόν το νησί έχει πληγεί από την εξάπλωση επιδημιών (μελιταιίου πυρετού) που πλήττουν τη ζωική παραγωγή και την οικονομική επιβίωση των κτηνοτρόφων του, κάνοντας μάλιστα ζημιά και στον τουρισμό της περιοχής. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να τηρούνται υγειονομικά μέτρα. Για να τηρούνται όμως αυτά θα πρέπει να κατασκευαστούν στα 2 λιμάνια εισόδου στο νησί έργα απολύμανσης των διερχόμενων οχημάτων και άλλες σχετικές υποδομές.
- **Δημιουργία μικρού σφαγείου που θα πληροί τις απαραίτητες προϋποθέσεις.** Το πρόβλημα είναι έντονο στη Θάσο. Η έλλειψη σφαγείου στο νησί, πέραν της αύξησης του κόστους παραγωγής για τους κτηνοτρόφους, εγκυμονεί κινδύνους για τους καταναλωτές και για τον τουρισμό του νησιού. Για αυτό προτείνουμε τη δημιουργία μικρού σφαγείου στο νησί που πρέπει να προβλεφθεί στο Γ.Π.Σ..
- Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην αναπτυγμένη **νομαδική μελισσοκομία** που ορισμένες εποχές του έτους παρουσιάζει μεγάλες συγκεντρώσεις κυψελών στο νησί. Αυτή η δραστηριότητα δεν θα πρέπει να παρεμποδίζεται ούτε όμως και να δημιουργεί κωλύματα σε άλλες δραστηριότητες στο νησί και για αυτό θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στο Γ.Π.Σ. της Θάσου.
- **Διενέργεια και ολοκλήρωση των αναδασμών στο νησί.** Στη Θάσο παρουσιάζεται σε ορισμένες ακόμα περιοχές το φαινόμενο διαφορετικού ιδιοκτήτη στη γη και στα δέντρα. Αυτή η στρέβλωση δημιουργεί προβλήματα τόσο στην αγροτική δραστη-

ριότητα όσο και σε κάθε άλλη δραστηριότητα. Η πρόβλεψη έργων αναδασμού στο Γ.Π.Σ. σε συνδυασμό με το Κτηματολόγιο θα λύσει αυτό το πρόβλημα.

Προτάσεις που αφορούν τα Δάση-Περιβάλλον

- Όσον αφορά την ανάγκη καταγραφής της υπάρχουσας κατάστασης που διατυπώθηκε στις γενικές παρατηρήσεις μας και είναι απαραίτητη για την αειφορική διαχείριση του νησιού και κυρίως του δασικού περιβάλλοντος, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τη σχετική μελέτη που έγινε στα πλαίσια της δράσης INFORM του Προγράμματος LIFE και αφορά τη Βόρεια Θάσο. Τα συμπεράσματα αυτής της μελέτης αναφέρονται συνοπτικά παρακάτω και μπορούν να ενσωματωθούν στο Γ.Π.Σ.:

«Η παρούσα εργασία αφορά στην πλήρη περιγραφή της περιοχής μελέτης, η οποία θα χρησιμοποιηθεί στην ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου πλαισίου αξιολόγησης και εργαλείων για το σχεδιασμό της πολυλειτουργικής δασικής διαχείρισης των Ελληνικών Δασών.

Το νησί της Θάσου, είναι το βορειότερο νησί του Αιγαίου. Η επιφάνεια του νησιού παρουσιάζει πολλές πτυχώσεις και σχηματίζονται ρέματα με πλαγιές που οι κλίσεις είναι απότομες και ράχες και κορυφογραμμές με μικρές μέχρι μεγάλες κλίσεις. Το υψόμετρο κυμαίνεται από το επίπεδο της θάλασσας έως τα 1204μ. Κύριο δασικό είδος είναι η τραχεία Πεύκη, ενώ υπάρχουν σε μικρότερη έκταση και συστάδες μαύρης Πεύκης καθώς και σε περιορισμένη επιφάνεια υβριδογενής Ελάτη.

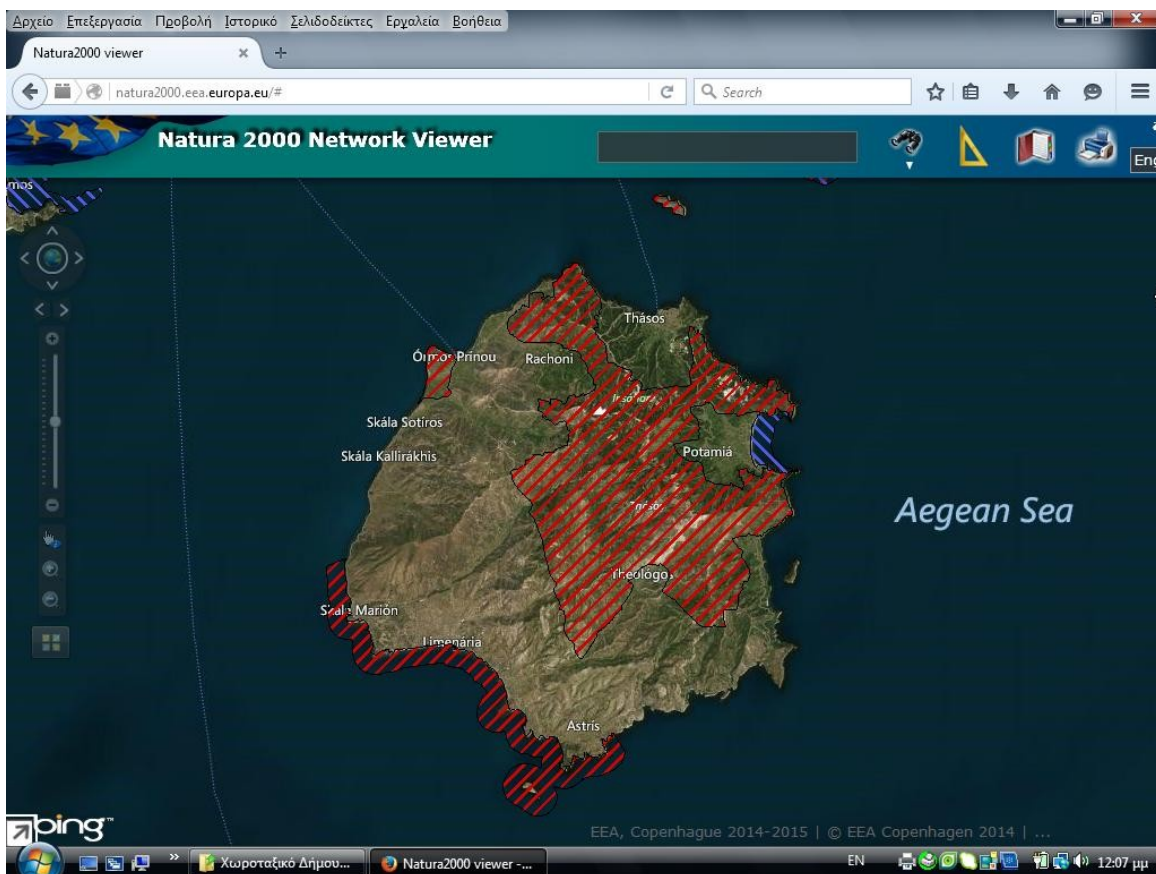
Η μεγαλύτερη έκταση του νησιού καλύπτεται από δάση και ακολουθούν οι καλλιεργούμενες εκτάσεις. Από τις καλλιεργούμενες εκτάσεις το μεγαλύτερο ποσοστό περιλαμβάνει μόνιμες καλλιέργειες και βοσκότοπους – συνδυασμοί θαμνώδους και ποώδους βλάστησης.

Ο συνδυασμός της θάλασσας και του δάσους, η ποικιλία της δασικής βλάστησης που συνίσταται από ένα πλήθος δασοπονικών ειδών, οι πολλές φυσικές ομορφιές, η εναλλαγή των τοπίων, έκαναν τη Θάσο πόλο έλξης τουριστών τόσο Ελλήνων όσο και ξένων, που χρόνο με το χρόνο αυξάνονται. Για να καλυφθούν οι ανάγκες των επισκεπτών κατασκευάστηκαν κυρίως στις παραθαλάσσιες περιοχές αλλά και στο εσωτερικό του νησιού μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες, τουριστικά καταλύματα, ξενώνες που φιλοξενούν πλήθος τουριστών τους καλοκαιρινούς κυρίως μήνες.»

- Να αξιοποιηθεί από το παρόν Γ.Π.Σ. η πιλοτική μελέτη αειφορικής δασικής διαχείρισης που έχει πραγματοποιηθεί σε τμήμα του Δημοτικού Δάσους της Θάσου από το τμήμα

Δασοπονίας Δράμας στα πλαίσια του προγράμματος INFORM. Η πιλοτική αυτή μελέτη με τις κατάλληλες τροποποιήσεις μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αειφορική διαχείριση και των υπολοίπων δασικών εκτάσεων του νησιού.

- Προτείνεται στο Γ.Π.Σ. ο αποχαρκτηρισμός αναδασωτέων εκτάσεων που περιλαμβάνονται στο θεσμοθετημένο όριο του οικισμού (ΣΕΛ.59). Εναλλακτικά θα μπορούσαμε να συνδυάσουμε και άλλα μοντέλα ανάπτυξης στην περιοχή ακόμη και μέσα σε δασική έκταση.
- Θα πρέπει επίσης να συνταχθεί διαχειριστικό σχέδιο για την περιοχή NATURA 2000 το οποίο θα αποτελέσει και χρηματοδοτικό εργαλείο για πιθανές δράσεις στην περιοχή από το ΕΤΕΠ. Το νησί της Θάσου έχει μεγάλες περιοχές του ενταγμένες στο δίκτυο NATURA 2000 οι οποίες φαίνονται γραμμοσκιασμένες στον παρακάτω χάρτη:

- Όσον αφορά ιδιαίτερα καθεστώτα προστασίας που υπάρχουν στη Θάσο και θα πρέπει να ληφθούν και αυτά υπόψη στην κατάρτιση και στην εφαρμογή του Γ.Π.Σ. είναι τα παρακάτω:
  - Η Οδηγία 79/409/ΕΟΚ (όπως κωδικοποιήθηκε με την Οδηγία 2009/147/ΕΚ) ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με τις ακόλουθες ΥΑ και ΚΥΑ:

- ΥΑ 414985/29-11-85 (ΦΕΚ Β' 757) «Μέτρα διαχείρισης της άγριας πτηνοπανίδας»
  - ΚΥΑ 37338/1807/Ε.103/1-9-10 (ΦΕΚ 1495/Β/6-9-10) «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων / ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ, «Περί διατηρήσεως των άγριων πτηνών», του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ.»
  - ΚΥΑ 8353/276/Ε103/17-2-2012 (ΦΕΚ 415/Β/23-2-2012) «Τροποποίηση και συμπλήρωση της υπ' αριθ. 37338/1807/2010 κοινής υπουργικής απόφασης «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων / ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ....» (Β' 1495), σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 4 της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των άγριων πτηνών» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ»
  - Στην ΚΥΑ 8353/276/Ε103/17-2-2012 στη σελίδα 7994 αναφέρεται η ΖΕΠ "GR 1150012 Θάσος (Όρος Υψάριον και παράκτια ζώνη) και νησίδα Ξηρονήσι" με τα Είδη Χαρακτηρισμού της.
  - Το σχέδιο δράσης του οικοτόπου GR 1150012 Θάσος (Όρος Υψάριον και παράκτια ζώνη) και νησίδα Ξηρονήσι που ήταν η βάση χαρακτηρισμού και οριοθέτησης της ΖΕΠ.
- **Προστασία των υδατικών πόρων του νησιού.** Οι περιοχές στις οποίες το νερό της βροχής εισέρχεται στους φυσικούς ταμειυτήρες, οι οποίοι υδροδοτούν τους οικισμούς, πρέπει να προφυλάσσονται και να αποκλείονται από οποιαδήποτε λατομική ή βιομηχανική δραστηριότητα, για να αποφεύγεται η ρύπανση του νερού ή ακόμη περισσότερο να διαταράσσονται οι υδροφόροι ορίζοντες. Αυτά άλλωστε προβλέπονται και στο Διαχειριστικό Σχέδιο του Υδατικού διαμερίσματος 12 που ανήκει η Θάσος και στον ΚΛΜΕ (Κανονισμός Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών). Η νομοθεσία αυτή μάλιστα καθορίζει και τις επιτρεπόμενες αποστάσεις κάθε δραστηριότητας από τις πηγές.
  - **Χρήση του πόρου της δασικής αναψυχής και οικονομική αποτίμηση των μη-αγοραίων λειτουργιών των δασών της Θάσου.** Το νησί της Θάσου διαθέτει πλούσιο δασικό πλούτο που αποτελεί και οικονομικό πόρο για το νησί αφού, πέραν της προσόδου από την ξυλεία, το δάσος αποτελεί και το οικοσύστημα μέσα στο οποίο

μπορούν να αναπτύσσονται και άλλες δραστηριότητες, όπως η Μελισσοκομία, η Δασική Αναψυχή κ.α.. Συγκεκριμένα για την δασική αναψυχή στη Θάσο έχει γίνει μια εμπειριστατωμένη έρευνα τα αποτελέσματα της οποίας σας παρουσιάζουμε παρακάτω (από το τμήμα Δασοπονίας Δράμας):

«Τα στοιχεία της έρευνας συλλέχθηκαν μέσω απογραφής βασισμένης στη Μέθοδο Εξαρτημένης Αποτίμησης (CVM).

Συγκεκριμένα, έγιναν εκτιμήσεις τόσο της πραγματικής αξίας χρήσης της δασικής αναψυχής της νήσου Θάσου, η οποία συνδέεται με την πραγματική επισκεψιμότητα των δασικών περιοχών του νησιού, και της αξίας ενδεχόμενης χρήσης, η οποία αφορά τη μελλοντική επισκεψιμότητα των δασικών περιοχών.

Η συνολική πραγματική αξία χρήσης της δασικής αναψυχής στο νησί της Θάσου υπολογίστηκε ίση με 24.194 ημέρες επισκέπτη ή 1,75 ημέρες επισκέπτη / εκτάριο / έτος. Η εκτίμηση έγινε με αναφορά στο σύνολο του πληθυσμού. Μια μέρα επισκέπτη θεωρείται η παρουσία ενός ή περισσότερων προσώπων στις δασικές περιοχές για δραστηριότητες αναψυχής για συνολικά 12 ώρες. Η αξία ενδεχόμενης χρήσης της δασικής αναψυχής στη Θάσο υπολογίστηκε ίση με 12.896 ημέρες επισκέπτη ή 0,93 ημέρες επισκέπτη / εκτάριο / έτος.

Η οικονομική πραγματική αξία χρήσης για την δασική αναψυχή ανήλθε σε 180 € / εκτάριο / έτος, ενώ η οικονομική αξία της ενδεχόμενης χρήσης της δασικής αναψυχής στη Θάσο εκτιμήθηκε σε 27 € / εκτάριο / έτος (οι τιμές αφορούν το έτος 2014).

Η οικονομική αξία των μή-αγοραίων δασικών λειτουργιών του νησιού υπολογίστηκε με βάση την έννοια της προθυμίας πληρωμής (ΠΠ). Πράγματι, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν μέσω της έρευνας CVM να δηλώσουν αν θα ήταν πρόθυμοι να πληρώσουν σε ετήσια βάση ένα επιπλέον χρηματικό ποσό με τη μορφή έμμεσων φόρων για δράσεις (έργα) που μπορούν να εξασφαλίσουν την παροχή διάφορων μή- αγοραίων λειτουργιών των δασών. Οι εκτιμήσεις έγιναν με αναφορά στο σύνολο του πληθυσμού και είχαν ως εξής.

Βελτίωση των δυνατοτήτων δασικής αναψυχής: Η συνολική ΠΠ υπολογίστηκε σε 24 € / εκτάριο / έτος, με βάση τις θετικές απαντήσεις ΠΠ σχεδόν του 62% των ερωτηθέντων.

Προστασία του εδάφους από τη διάβρωση: Η συνολική ΠΠ ήταν ίση με 7,5 € / ha / έτος με μόνο το 20% των ερωτηθέντων να δηλώνουν ότι θα ήταν διατεθειμένοι να πληρώσουν για την προστασία της διάβρωσης του εδάφους.

Προστασία από ζημιές πλημμυρών: Η συνολική ΠΠ εκτιμήθηκε σε 13 € / εκτάριο / έτος, με 28,5% των ερωτηθέντων να εμφανίζονται πρόθυμοι να πληρώσουν για την προστασία των ζημιών από τις πλημμύρες των κατοικημένων περιοχών.

Αύξηση της ποσότητας των υδάτων: Η συνολική ΠΠ υπολογίστηκε ίση με 17,5 € / ha / έτος, με βάση τις θετικές απαντήσεις ΠΠ για την αύξηση ποσότητας νερού των περίπου 31% των ερωτηθέντων.

Βελτίωση της ποιότητας του νερού: Η συνολική ΠΠ εκτιμήθηκε ίση με 23,7 € / ha / έτος, δεδομένου ότι βασίστηκε στις θετικές απαντήσεις ΠΠ για τη βελτίωση της ποιότητας του νερού του 52,6% των ερωτηθέντων.

Προστασία της βιοποικιλότητας: Η συνολική ΠΠ υπολογίστηκε σε 16,5 € / ha / έτος με 45,7% των ερωτηθέντων να εμφανίζονται πρόθυμοι να πληρώσουν για την προστασία της βιοποικιλότητας.

Βελτίωση της αισθητικής του τοπίου: Η συνολική ΠΠ βρέθηκε ίση με 17 € / εκτάριο / έτος, με βάση τις θετικές απαντήσεις ΠΠ για τη βελτίωση της αισθητικής του τοπίου του 44,8% των ερωτηθέντων.

Ρύθμιση του κλίματος: Η συνολική ΠΠ υπολογίστηκε ίση με 15 € / εκτάριο / έτος, με βάση τις θετικές απαντήσεις ΠΠ για τη βελτίωση του ρόλου των δασών για τη ρύθμιση του κλίματος των περίπου 44% των ερωτηθέντων.

Διατήρηση απειλούμενων ζωικών και φυτικών ειδών της Θάσου: Η μεγάλη πλειοψηφία των συμμετεχόντων στην έρευνα CVM (σχεδόν 70%), όταν τους ζητήθηκε να δηλώσουν την ΠΠ τους σε ένα υποθετικό ταμείο αφιερωμένο στη διατήρηση των ειδών ανταποκρίθηκαν θετικά. Η συνολική ΠΠ βρέθηκε 24 € / εκτάριο / έτος. Η τιμή αυτή είναι υψηλότερη από την αξία της βιοποικιλότητας, πιθανώς επειδή η σχετική ερώτηση στην CVM έρευνα που απευθύνθηκε στους ερωτηθέντες είχε σχέση με την ΠΠ τους για την διατήρηση των απειλούμενων μόνον ειδών του νησιού.

Βελτίωση της συμβολής των δασών στην τοπική οικονομία: Η συνολική ΠΠ υπολογίστηκε ίση με περίπου 38 € / εκτάριο / έτος και βασίστηκε στις θετικές απαντήσεις ΠΠ του 83,8% των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με τη βελτίωση της ικανότητας

των δασών τόσο από άποψη παραγωγής ξυλωδών προϊόντων όσο και την παραγωγή μή-ξυλωδών αγαθών και υπηρεσιών, έτσι ώστε να αυξηθεί η συμβολή των δασών στην τοπική οικονομία.

Είναι προφανές από αυτές τις εκτιμήσεις ότι οι άνθρωποι, τόσο οι κάτοικοι όσο και οι μη κάτοικοι του νησιού, ενδιαφέρονται περισσότερο για την συμβολή των δασών στην τοπική οικονομία με έμφαση στην δασική αναψυχή και βελτίωση των ευκαιριών αναψυχής, ενώ μεταξύ των άλλων λειτουργιών των δασών έδειξαν ενδιαφέρον για τη βελτίωση της ποιότητας του νερού, την προστασία της βιοποικιλότητας και την αισθητική του τοπίου.» Τα συμπεράσματα αυτής της έρευνας θα πρέπει ληφθούν υπόψη τόσο για την κατάρτιση του Γ.Π.Σ. της Θάσου όσο και για τον στρατηγικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό του νησιού.

Προτάσεις που αφορούν την αλιεία και το θαλάσσιο και παράκτιο περιβάλλον

Η αλιεία είναι μια από τις κυριότερες δραστηριότητες του νησιού. Για αυτό στο Γ.Π.Σ. πρέπει να υπάρχει πρόνοια για την υποστήριξη της. Η επέκταση των λιμένων στον Πρίνο και στον Λιμένα Θάσου πέραν της τουριστικής χρήσης θα μπορούσαν να έχουν και αλιευτική χρήση.

- Η μελέτη επέκτασης των λιμένων Πρίνου και Λιμένα Θάσου πρέπει να περιλαμβάνει μια **πρόβλεψη για τις επιπτώσεις που θα έχουν τα καινούργια έργα στις παρακείμενες αμμώδεις παραλίες**. Προτείνεται σε συνδυασμό με την κυματική μελέτη να εφαρμοσθεί και ένα μορφοδυναμικό ομοίωμα για να περιγραφούν οι μεταβολές στην ακτογραμμή (με ελάχιστη χρονική περίοδο πρόβλεψης τα 10 έτη). Τέτοια ομοιώματα, δηλ. μοντέλα μαθηματικά που κάνουν προβλέψεις, υπάρχουν και δωρεάν και μπορούν να εφαρμοστούν από άτομα με γνώση υπολογιστών σε συνεργασία με κάποιον ειδικό. Αυτό θεωρείται σπάνια διαδικασία στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες.
- Στην περίπτωση που όντως διαπιστωθεί ότι θα προκληθούν έντονα φαινόμενα διάβρωσης στις παραλίες γύρω από τους λιμένες - λόγω της επέκτασης τους - θα πρέπει να προταθούν λύσεις για τον περιορισμό τους, ιδιαίτερα αφού αυτές οι παραλίες είναι τουριστικές ή σε τουριστική ζώνη, γεγονός το οποίο ισχύει στη συγκεκριμένη περίπτωση. Οι λύσεις που μπορούν να βρεθούν είναι πολλές αλλά η πιο απλή που εφαρμόζεται παντού με τη μεγαλύτερη επιτυχία είναι οι τεχνητοί υποθαλάσσιοι ύφαλοι. Αυτοί δεν δημιουργούν αισθητικό πρόβλημα, αυξάνουν την ιχθυοπανίδα οπότε και το ποσοστό

των ερασιτεχνών ψαράδων (Αλιευτικός Τουρισμός) και κυρίως σταματούν τη διάβρωση, ενώ σε μερικές περιπτώσεις αυξάνουν και το πλάτος της παραλίας. Για να βρεθεί το σωστό βάθος που θα τοποθετηθούν χρειάζεται μελέτη (πάντα με το ίδιο μοντέλο).

- Στην περίπτωση της Θάσου το κόστος για να φτιαχτούν αυτοί οι τεχνητοί ύφαλοι μπορεί να κρατηθεί ιδιαίτερα χαμηλό αφού μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα στείρα από τα λατομεία. Με αυτό τον τρόπο το κόστος μεταφοράς είναι πολύ μικρό και η πρώτη ύλη επίσης μπορεί να ζητηθεί σε πολύ χαμηλή τιμή ή/και δωρεάν από τους επιχειρηματίες. Ταυτόχρονα θα αποσυμφορηθούν τα λατομεία και ο γύρω χώρος από τα στείρα, που είναι ένα από τα κυριότερα προβλήματα τους.
- Εδώ προτείνεται να δοθούν κίνητρα για να αποκτηθεί δωρεάν η πρώτη ύλη. Σε κάποιες ευρωπαϊκές χώρες συνηθίζεται από τους Δήμους να επιβραβεύουν τους επιχειρηματίες με ειδικές μνείες, πιστοποιητικά συμμετοχής κλπ, τα οποία μπορούν οι εταιρείες να χρησιμοποιήσουν για να συμμετέχουν σε άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα χρηματοδότησης αφού τους δίνουν επιπλέον πόντους.
- Το νησί της Θάσου αντιμετωπίζει προβλήματα διάβρωσης τα τελευταία 40 χρόνια με αποτέλεσμα σε κάποιες περιοχές να έχουν εξαφανιστεί οι αμμώδεις παραλίες ιδιαίτερα αυτές που βρίσκονταν μέσα στα αστικά του κέντρα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν τα Λιμενάρια στα οποία μέχρι και πριν μια δεκαετία είχε εξαφανιστεί όλη η αμμώδης παραλία ανατολικά του όρμου του. Στη συνέχεια με κάποια έργα προστασίας και αφού η ακτογραμμή μεταφέρθηκε μέχρι τα πρώτα σπίτια το φαινόμενο σταμάτησε χωρίς όμως να αποκατασταθεί η ίδια η παραλία. Από αυτό το παράδειγμα είναι φανερό ότι θα πρέπει να γίνει πρόληψη και όχι εκ των υστέρων αντιμετώπιση. Τα επόμενα χρόνια και με την αύξηση του φαινομένου του θερμοκηπίου και την άνοδο της στάθμης της θάλασσας τα προβλήματα αυτά θα γίνουν εντονότερα.
- **Διάβρωση στο λόφο Παλατάκι στα Λιμενάρια.** Η διάβρωση των κροκαλοπαγών και ιδίως των αργιλοψαμμιτικών πετρωμάτων, πάνω στα οποία θεμελιώνεται ο οικισμός των Λιμεναρίων με τις πέριξ περιοχές, είναι ιδιαίτερα έντονη με συχνές κατολισθήσεις. Ιδιαίτερα επικίνδυνη είναι ενδεχόμενη κατολίσθηση στο ύψωμα επάνω στο οποίο είναι κτισμένο το διατηρητέο κτίριο Παλατάκι με απρόβλεπτες ιστορικές συνέπειες. Η κατασκευή του πρώτου λιμανιού στη δεκαετία του '80 υπέσκαψε τη δυτική πλαγιά του, ενώ η θάλασσα διαβρώνει αργά τη νότια πλευρά του υψώματος. Μελέτη του

ΙΓΜΕ για τη συγκράτηση των κατολισθήσεων και την ασφαλή θεμελίωση του λόφου μένει αναξιοποίητη.

- **Να δημιουργηθεί λιμένας στην περιοχή Βαθύ** για την απομάκρυνση των στείρων από τα λατομεία της περιοχής. Για την κατασκευή του πρέπει να τηρηθεί η σχετική νομοθεσία και να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της διάβρωσης.
- Στη Θάσο θα πρέπει να προβλεφθεί στο Γ.Π.Σ. η βελτίωση του λιμανιού της Σκάλας Ποταμιάς ως αλιευτικού καταφυγίου.

Προτάσεις που αφορούν τον Ορυκτό πλούτο του νησιού

Όσον αφορά την εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου κάθε περιοχής, είναι υποχρέωση της πολιτείας να την ενθαρρύνει για να ενισχύσει τόσο την τοπική όσο και την Εθνική Οικονομία. Η μεταλλευτική και λατομική εξόρυξη στη Θάσο χρονολογείται από τους πρώιμους ιστορικούς χρόνους μέχρι των ημερών μας. Το νησί είναι διάτρητο από επίγεια και υπόγεια μεταλλευτικά και λατομικά μέτωπα. Χρυσοφόρες στοές διατρύπουν τα βουνά των Κοινύρων και τον λόφο της Ακρόπολης. Στο δυτικό και νότιο τμήμα από το Ραχώνι μέχρι τη Θυμωνιά είναι διάσπαρτες επιφανειακές και υπόγειες εκμεταλλεύσεις μολύβδου και ψευδαργύρου με σωρούς από αδρανή υλικά και σκωριές να συναντούνται σε κάθε βήμα. Νεότερες εξορύξεις σιδηρούχων και μαγγανιούχων μεταλλευμάτων απαντιούνται στη νότια πλευρά.

Ακόμη τα πανάρχαια και ονομαστά μάρμαρα από τα λατομεία της Αλυκής και της περιοχής στο Βαθύ παραμένουν περισσότερο σαν μνημεία του παρελθόντος παρά πληγές στην αγνότητα του περιβάλλοντος. Η φύση έχει τη δυνατότητα να επουλώνει τις πληγές που δέχεται από την εξορυκτική δραστηριότητα του ανθρώπου και να αναγεννάτε. Ακριβώς αυτή η αναγεννητική δύναμη καθιστά τη Θάσο αναλλοίωτη σε φυσική ομορφιά στο πέρασμα των χρόνων.

Η εξόρυξη του μαρμάρου είναι σήμερα αναγκαία για την τοπική οικονομία αλλά και ευρύτερα για την Εθνική Οικονομία. Δημιουργεί σταθερές θέσεις εργασίας και προσφέρει στον Εθνικό Προϋπολογισμό με ιδιαίτερη εξαγωγική δραστηριότητα. Αυτονόητο είναι ότι στη διάρκεια των εργασιών και στο πέρας ενός λατομείου πρέπει να ενεργοποιούνται όλες εκείνες οι παράμετροι που προστατεύουν το περιβάλλον και το επαναφέρουν κατά πολύ στην αρχική του μορφή. Η αξιοποίηση των αδρανών υλικών οφείλει να είναι συνεχής ώστε

να μην ρυπαίνουν τον χώρο. Υπάρχουν οι εμπορικές δυνατότητες συνεχούς απομάκρυνσης αυτών. Τα λατομεία αλλοιώνουν το περιβάλλον προσωρινά αλλά η σχεδόν πλήρης αποκατάσταση αυτών σε φυσικό περιβάλλον είναι καθόλα δυνατή σύμφωνα με τις εγκεκριμένες περιβαλλοντολογικές μελέτες που προηγούνται κάθε εκμετάλλευσης.

Η σταθερή όμως ανάπτυξη του κλάδου τα τελευταία χρόνια δεν πρέπει να δημιουργεί εφησυχασμό ούτε να αποκρύπτει τα προβλήματα των επιχειρήσεων μαρμάρου που είναι αρκετά και απαιτούν συντονισμένη προσπάθεια για την επίλυσή τους. Η βιώσιμη ανάπτυξη των επιχειρήσεων μαρμάρου εξαρτάται τόσο από την αποτελεσματική εκμετάλλευση των υφιστάμενων λατομείων όσο και από την διεξοδική έρευνα για την ανεύρεση νέων λατομείων. Ταυτόχρονα για τη συστηματική αποκατάσταση των λατομείων καθοριστικός παράγοντας είναι η δυνατότητα εξεύρεσης νέων λατομικών χώρων για τη συνέχιση της εκμετάλλευσης και της δυνατότητας παραχώρησης κατάλληλων χώρων – παλαιών λατομείων για την απόθεση των στείρων υλικών. Η εξόρυξη του μαρμάρου, στα τμήματα του ορεινού όγκου που προσδιορίστηκαν, πρέπει να περιορίζεται σε θέσεις με καλή ποιότητα μαρμάρου και να μην διανοίγονται μεγάλα μέτωπα για μικρές απολήψεις.

Έτσι είμαστε σύμφωνοι ότι η συγκέντρωση των λατομικών δραστηριοτήτων σε οργανωμένους υποδοχείς (με αξιοποίηση των σημερινών άτυπων συγκεντρώσεων) θα συμβάλει στην εξυγίανση του χώρου, τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Παράλληλα θα δώσει τη δυνατότητα αξιοποίησης πολεοδομικών θεσμικών εργαλείων και ρυθμίσεων, ως κίνητρα για την πολεοδομική εξυγίανση των συγκεντρώσεων.

Στο σημείο αυτό όμως πρέπει να υπογραμμίσουμε το γεγονός ότι οι Ορυκτές Πρώτες Ύλες (ΟΠΥ) συνδέονται μονοσήμαντα με τους χώρους στους οποίους αυτές εντοπίζονται και δεν είναι δυνατό να μετατεθούν αφού συνδέονται άρρηκτα με τα γεωλογικά χαρακτηριστικά της περιοχής υπακούοντας σε μια «a priori» χωροθέτηση των κοιτασμάτων σε συγκεκριμένες θέσεις. Η ανωτέρω ιδιότητα έχει ληφθεί υπόψη στις σχετικές νομοθετικές διατάξεις και συγκεκριμένα στην παράγραφο 1^ο του άρθρου 12 του Ν.2837/2000 (ΦΕΚ 178/Α), όπου ορίζεται σαφώς ότι **«Ο χώρος στον οποίο εντοπίζεται κοιτάσμα μεταλλευτικών, βιομηχανικών ορυκτών και μαρμάρων, θεωρείται εκ του νόμου χωροθετημένο μεταλλείο ή λατομείο αντίστοιχα».**

Όσον αφορά την αρχική χωροθέτηση των μεταλλευτικών και λατομικών δραστηριοτήτων στο νησί στο στάδιο Β1 του Γ.Π.Σ., πιστεύουμε ότι ήταν λάθος. Η αρχική πρόταση

του Γ.Π.Σ. «Περιοχή Λατομικών Δραστηριοτήτων» περιλαμβάνει περιοχές ιδιαίτερης οικολογικής αξίας και σπάνιων δασικών οικοσυστημάτων που χρήζουν προστασία από κάθε ανθρώπινη παρέμβαση, πόσο μάλλον λατομικής δραστηριότητας. Οι περιοχές αυτές βρίσκονται ανατολικά και νότια της κορυφής του Υψάριου Όρους και αποτελούνται από μεικτά δάση Μαύρης Πεύκης (*Pinus nigra*) – Υβριδογενής Ελάτης (*Abies borisii regis*) και Μαύρης Πεύκης – Αρκεύθου (*Juniperus exelsa*), ενώ εμφανίζονται και μεμονωμένα υπέργηρα άτομα Ίταμου (*Taxus baccata*). Οι υδάτινοι πόροι του νησιού πρέπει και αυτοί να διαφυλάσσονται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία που αναφέρουμε παραπάνω. Επίσης, αν λάβουμε υπόψη ότι η Θάσος αποτελεί πόλο έλξης χιλιάδων τουριστών τους καλοκαιρινούς μήνες, θα πρέπει να περιοριστεί ακόμη περισσότερο η «Περιοχή Λατομικών Δραστηριοτήτων» ώστε να μην διαταράσσεται η ομοιομορφία του τοπίου από τα παραθεριστικά κέντρα. Τέλος, θα πρέπει να αφαιρεθούν οι βουνοκορφές ώστε να μην υπάρχει μόνιμη αλλοίωση του ανάγλυφου του νησιού. Επομένως προτείνεται η οριοθέτηση μιας «Περιοχής Λατομικών Δραστηριοτήτων» σε έναν διευρυμένο χώρο γύρω από τις ήδη υπάρχουσες εξορυκτικές δραστηριότητες, ώστε αφενός να προστατευτούν τα σπάνια δασικά οικοσυστήματα και αφετέρου οι λατομικές επιχειρήσεις να έχουν τη δυνατότητα επέκτασης των δραστηριοτήτων τους. **Σε περίπτωση ανάπτυξης των τεχνικών εξόρυξης με υπόγειες στοές που επιβαρύνουν λιγότερο το περιβάλλον θα μπορούσαν να ενταχθούν και νέες περιοχές.** Στις περιπτώσεις αυτές έχουμε μικρής έκτασης επιφανειακών εκσκαφών ενώ η βασική λατομική δραστηριότητα αναπτύσσεται υπόγεια.

Τηρώντας λοιπόν την κείμενη νομοθεσία η περιοχή λατομικών δραστηριοτήτων, όπου επιτρέπεται η εξόρυξη και οι συναφείς με την εκμετάλλευση των κοιτασμάτων δραστηριότητες – εγκαταστάσεις, δύναται να περιλαμβάνει τους χώρους:

- Σαλιάρας, Μούργενα, Τρείς Γκρεμοί, Σκεπαστό όπου βρίσκονται τα ήδη αδειοδοτημένα λατομεία και τα πλέον αναγκαία και άμεσα αιτήματα προς αδειοδότηση. Ενώ για την περιοχή Λαγκάδα η χωροθέτηση να αφορά μόνο τα λατομεία που έχουν άδεια εκμετάλλευσης.
- Να δοθεί μια προοπτική επέκτασης στην περιοχή της Σαλιάρας, σύμφωνα με τον γεωλογικό χάρτη του ΙΓΜΕ καθώς στο άμεσο μέλλον οι υφιστάμενοι χώροι σε συνδυασμό με τις αναδασωτέες εκτάσεις, δεν επαρκούν για τη διατήρηση της λατομικής δραστηριότητας στο χιονόλευκο μάρμαρο Θάσου, όπως θα όφειλε να κάνει ένας εμπειριστατωμένος Πολεοδομικός σχεδιασμός.

- Στις περιοχές εκτός των ζωνών λατομικών δραστηριοτήτων εφόσον δεν συντρέχουν απαγορευτικοί λόγοι του Ν. 669/77, ή άλλα νομοθετήματα (ΚΛΜΕ, κ.α.) που αναφέραμε παραπάνω, να επιτρέπεται η έρευνα με μεθόδους δειγματοληπτικών γεωτρήσεων και εφόσον διαπιστωθεί η ύπαρξη αξιόλογου κοιτάσματος να δίνεται η δυνατότητα σχεδιασμού εκμετάλλευσης με χαμηλό εξορυκτικό αποτύπωμα, η οποία θα εξετάζεται με αυστηρά περιβαλλοντικά κριτήρια, αναλόγως και της περιοχής που βρίσκονται (π.χ. περιοχή Natura κ.λ.π.).

Το μεγαλύτερο πρόβλημα από την εξόρυξη του λευκού μαρμάρου της Θάσου είναι η παραγωγή μεγάλων ποσοτήτων αδρανών υλικών. Η αξιοποίηση τους είναι δύσκολη λόγω της μικρής αξίας τους και των μεγάλων εξόδων μεταφοράς. Ένα μικρό μόνο ποσοστό επεξεργάζεται και χρησιμοποιείται στις κατασκευές ενώ το υπόλοιπο μέρος εναποτίθεται στα κατάντη των περιοχών εξόρυξης, με αποτέλεσμα να καταλήγουν στα ρέματα. Παρόλα αυτά τα υλικά αυτά έχουν οικονομική αξία (βοτσαλάκι, μαρμαρόσκονη, ζωοτροφές κ.λ.π.). Ένα άλλο φαινόμενο που παρατηρείται είναι η εναπόθεση τους σε γεωργικές εκτάσεις καταστρέφοντας παραγωγικά εδάφη και υπεραιοβίους ελαιώνες. Για να περιοριστούν αυτά τα φαινόμενα προτείνεται η απόθεση των αδρανών υλικών σε χώρους εξόρυξης που είναι εκτός λειτουργίας ώστε να χρησιμοποιηθούν στην αποκατάσταση τους ή να διοχετεύονται εκτός του νησιού μέσω του προτεινόμενου λιμανιού στην περιοχή Βαθύ για άλλες χρήσεις.

Κλείνοντας το κείμενο των προτάσεων μας, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερα τα μέλη της διεπιστημονικής επιτροπής που εργάστηκαν αφιλοκερδώς για την εκπόνηση του ανωτέρω πορίσματος, αποτελούμενη από τους:

α/α	Όνοματεπώνυμο	Ειδικότητα -έδρα
1	ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΟΥ ΣΩΤΗΡΙΑ	ΓΕΩΠΟΝΟΣ / ΔΡΑΜΑ
2	ΑΜΠΕΛΙΔΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	ΓΕΩΠΟΝΟΣ / ΚΑΒΑΛΑ
3	ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΣΩΤΗΡΙΑ	ΙΧΘΥΟΛΟΓΟΣ / ΚΑΒΑΛΑ
4	ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΓΕΩΛΟΓΟΣ / ΚΑΒΑΛΑ
5	ΚΑΖΑΝΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΔΑΣΟΛΟΓΟΣ / ΔΡΑΜΑ
6	ΜΠΟΥΝΤΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ	ΔΑΣΟΛΟΓΟΣ / ΘΑΣΟΣ
7	ΜΥΣΤΑΚΙΔΗΣ ΖΑΦΕΙΡΙΟΣ	ΓΕΩΠΟΝΟΣ/ ΟΡΦΑΝΙ

8	ΠΑΝΤΑΖΗΣ ΠΕΤΡΟΣ	ΓΕΩΛΟΓΟΣ / ΚΑΒΑΛΑ
9	ΠΑΥΛΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	ΓΕΩΛΟΓΟΣ / ΔΡΑΜΑ
10	ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΓΕΩΛΟΓΟΣ / ΚΑΒΑΛΑ
11	ΧΑΤΖΗΑΓΓΕΛΟΥ ΜΑΡΙΑ	ΓΕΩΛΟΓΟΣ/ ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

Επιμέλεια σύνταξης κειμένου: Αμπελίδης Θεόδωρος.

Διορθώσεις: Τσαταλπά Ελένη